

POGLAVLJE I - OPŠTI USLOVI LICENCE

ČLAN 1 - UVOD

- 1.1. Ova licenca izdaje se Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić (u daljem tekstu: Imalac licence) za obavljanje **djelatnosti operatora tržišta** u skladu sa uslovima utvrđenim u licenci.
- 1.2. Ovu licencu izdaje Regulatorna agencija za energetiku (u daljem tekstu: Agencija), na osnovu člana 19 (1) Zakona o energetici (Sl. list RCG, br.39/03, u daljem tekstu: Zakon) i Pravilnika o licencama u energetskom sektoru Crne Gore (Sl. list RCG, br. 50/04, u daljem tekstu: Pravilnik o licencama).
- 1.3. Licenca važi od 01.01.2006. godine i, ukoliko ne bude opozvana ranije u skladu sa Zakonom, Pravilnikom o licencama i odredbama ove licence, prestaje da važi pravnim izdvajanjem funkcionalne cjeline u kojoj se obavlja djelatnost za koju se ova licence izdaje
- 1.4. Odredbe ove licence ne treba tumačiti kao da oslobađaju, zamjenjuju ili na bilo koji način mijenjaju bilo koju od obaveza koju Imalac licence može imati po bilo kojem važećem zakonu ili drugom propisu. Obaveze utvrđene ovom licencom predstavljaju dodatne obaveze uz postojeće zakonske obaveze.

ČLAN 2 - TUMAČENJE POJMOVA

- 2.1. Ukoliko kontekst ne nalaže drugačije, pozivanje u ovoj licenci na bilo koji zakon, propis ili drugi dokument, podrazumijeva i sve zakone, propise i druga relevantna dokumenta koja ih mijenjaju, dopunjavaju ili zamjenjuju.
- 2.2. Ukoliko kontekst ne nalaže drugačije, pozivanje u ovoj licenci na bilo koji organ, a koji prestane da postoji ili se njegove funkcije prenesu na drugi organ, podrazumijeva pozivanje na organ koji ga zamjenjuje ili u znatnoj mjeri nasljeđuje njegove funkcije, ovlašćenja i dužnosti.
- 2.3. Ukoliko kontekst ili svrha ne nalažu drugačije, svi pojmovi definisani u Zakonu imaće isto značenje i u ovoj licenci.
- 2.4. Pojmovi korišćeni u ovoj licenci kao: energija, proizvodnja, prenos, distribucija, snabdijevanje i tržište, odnose se na električnu energiju ako se drugačije ne naznači ili ako kontekst ili svrha drugačije ne nalažu.
- 2.5. Pojmovi upotrijebljeni u ovoj licenci, osim ukoliko kontekst ne nalaže drugačije, tumačiće se u skladu sa sljedećim definicijama:
 1. **suvlasnik**: svako fizičko ili pravno lice koje posjeduje akcije Imaoca licence ili pravno lice u kojem Imalac licence posjeduje akcije;
 2. **realno vrijeme**: kada se odnosi na tržište ili sistem, označava podatke koji opisuju trenutno stanje tržišta ili sistema;
 3. **područje opsluživanja**: teritorija u okviru koje Imalac licence ima pravo da obavlja djelatnost;
 4. **nezavisni revizor**: nezavisno pravno ili fizičko lice koje je ovlašćeno da obavlja reviziju iskaza o poslovanju;
 5. **licencirana djelatnost**: djelatnost definisana u licenci;

6. **Pomoćna pravila:** sva pravila, osim osnovnih kao što su Tržišnih pravila, kodeksi, Pravilnik o tarifama i sl.
 7. **Pravilnik o tarifama:** pravilnik koji uređuje način utvrđivanja naknada i tarifa;
 8. **učesnik na tržištu:** fizičko ili pravno lice koje, u skladu sa Tržišnim pravilima, učestvuje na veleprodajnom tržištu;
 9. **obračun tržišnih sredstava:** postupak novčanog obračuna poslovanja na tržištu;
 10. **konkurencija u snabdijevanju:** učešće većeg broja konkurentnih snabdjevača;
 11. **konkurentno veleprodajno tržište:** skup ugovora, pravila o poslovanju i drugih srodnih akata o veleprodaji energije definisanih Tržišnim pravilima;
 12. **finansijsko poravnanje veleprodaje:** sistem obračuna transakcija energije i usluga u skladu sa Tržišnim pravilima, uz korišćenje podataka u realnom vremenu;
 13. **tarifa:** specifikacija koja utvrđuje obuhvaćene elemente i način obračuna iznosa koje potrošač/kupac koji se snabdijeva električnom energijom i/ili koristi usluge elektroenergetskih djelatnosti po regulisanom tarifnom sistemu, plaća direktno ili preko snabdjevača
 14. **naknada za uslugu:** novčani iznos kojeg korisnik plaća za pruženu uslugu;
 15. **Ugovor o pružanju pomoćnih usluga:** ugovor o obezbjeđivanju i plaćanju pomoćnih usluga;
 16. **Ugovor o učestvovanju:** ugovor između Operatora tržišta i učesnika na tržištu o prihvatanju obaveze pridržavanja Tržišnih pravila;
 17. **Ugovor o kupoprodaji električne energije:** ugovor kojim se uređuje kupoprodajni odnos kupca i prodavca energije;
 18. **Proizvodni objekat:** postrojenje i oprema za proizvodnju, odnosno pružanje pomoćnih usluga navedena u licenci;
 19. **izrada programa i dispečing:** sve aktivnosti na izradi programa rada EES i dispečing u realnom vremenu, u skladu sa Tržišnim pravilima;
 20. **prenosna mreža:** interkonektovani sistem vodova i postrojenja koji povezuje proizvođače sa distributivnom mrežom i potrošačima;
 21. **Kodeks mreže:** propis koji uređuje minimum tehničkih i organizacionih zahtjeva i postupaka za povezivanje na prenosnu mrežu i njeno korišćenje, interkonekciju sa ostalim prenosnim mrežama, kao i kriterijume za planiranje i vođenje dispečinga;
 22. **Ugovor o priključenju na prenosnu mrežu:** ugovor o izradi priključka koji se zaključuje između Imaoca licence za prenos i svakog subjekta povezanog na prenosnu mrežu;
 23. **Ugovor o korišćenju prenosne mreže:** ugovor o korišćenju mreže koji se zaključuje između Imaoca licence za prenos i svakog korisnika prenosne mreže;
 24. **Ugovor o priključenju na distributivnu mrežu:** ugovor o izradi priključka koji se zaključuje između Imaoca licence za distribuciju i operatora distributivne mreže i svakog subjekta povezanog na distributivnu mrežu;
 25. **Ugovor o korišćenju distributivne mreže:** ugovor o korišćenju mreže koji se zaključuje između Imaoca licence za distribuciju i operatora distributivne mreže i svakog korisnika distributivne mreže;
 26. **distributivni sistem:** sistem vodova, uređaja i opreme koji služi za distribuciju energije;
 27. **Distributivni kodeks:** propis koji uređuje minimum tehničkih i organizacionih zahtjeva i postupaka za povezivanje na distributivnu mrežu i njeno korišćenje, kao i kriterijume za planiranje i vođenje dispečinga.
- 2.6. Naslovi članova u ovoj licenci upotrijebljeni su samo kao uputstvo, a ne sa namjerom da redukuju, izmijene ili ograniče pojedinačno pobrojane pojmove.
- 2.7. Termini, korišćeni u ovoj licenci kao proizvođač, prenos, operator prenosne mreže, distribucija i operator distributivne mreže, operator tržišta i snabdjevač upotrijebljeni su u značenju imalaca licenci za odgovarajuće djelatnosti.

ČLAN 3 - OPŠTE OBAVEZE IMAOCA LICENCE

- 3.1. Opšte obaveze Imaoca licence su:
- a. da poštuje uslove iz Zakona i licence u vezi sa licenciranom djelatnošću;
 - b. da je finansijski, tehnički i kadrovski osposobljen da obavlja djelatnost za koju se Licenca izdaje, u skladu sa Zakonom, kodeksima, pravilima, standardima usluga i drugim propisima naznačenim u ovoj licenci;
 - c. da poštuje sve relevantne zakone i propise, a posebno one koji se odnose na: zabranu monopolističkog ponašanja, nelojalnu konkurenciju, bezbjednost i zaštitu na radu, standarde i propise o zaštiti životne sredine;
 - d. da poštuje sve relevantne tehničke standarde i standarde kvaliteta.

ČLAN 4 - OBAVEZA POŠTOVANJA PRAVILA

- 4.1. Imalac licence je dužan da poštuje Tržišna pravila, Pomoćna pravila, kodekse, standarde i druge propise koje donosi ili odobrava Agencija. Propisi koje na predlog Imaoca licence odobrava Agencija mogu se mijenjati samo uz njenu saglasnost.
- 4.2. Ukoliko Imalac licence sazna da bilo ko, uključujući i njega, bitno narušava opšte akte iz stava 4.1. dužan je da o tome izvijesti Agenciju u najkraćem mogućem roku.
- 4.3. Ukoliko Imalac licence smatra da je neka odredba bilo kojeg propisa iz stava 4.1, neprikladna ili neprimjenjiva, može podnijeti molbu Agenciji da bude oslobođen poštovanja te odredbe. Ukoliko Agencija ne odobri, ili dok ne odobri oslobađanje, sve odredbe propisa iz stava 4.1. primjenjivaće se u cjelosti.

ČLAN 5 - ODOBRAVANJE DOPUNSKIH AKTIVNOSTI

- 5.1. Imalac licence je ovlašćen da obavlja licenciranu djelatnost u skladu sa uslovima iz ove licence.
- 5.2. Pored licencirane djelatnosti, Imalac licence može obavljati i dopunske aktivnosti, ako za to dobije odobrenje Agencije. Takvo odobrenje Agencija će izdati ukoliko procijeni da predložena dopunska aktivnost neće kod Imaoca licence imati za posljedicu :
- a. negativan uticaj finansija na obavljanje osnovne tj. licencirane djelatnosti, ili
 - b. negativan uticaj na njegove kadrovske i tehničke kapacitete.
- 5.3. Uz molbu za odobrenje obavljanja dopunske aktivnosti, Imalac licence treba da pruži neophodne informacije koje će omogućiti Agenciji da donese odgovarajuću odluku.
- 5.4. Tokom obavljanja odobrene dopunske aktivnosti, Imalac licence je dužan da obavještava Agenciju o svim promjenama koje se dese ili se mogu desiti, a koje se odnose na uslove iz stava 5.2. ovog člana. Ako ocijeni da obavljanje odobrene dopunske aktivnosti ugrožava obavljanje licencirane djelatnosti, Agencija će takvu dopunsku aktivnost zabraniti.
- 5.5. Imalac licence neće sudjelovati, posredno ili neposredno, u nekoj drugoj poslovnoj aktivnosti ili se dobrovoljno obavezati na neku finansijsku obavezu koja je povezana sa nekom drugom poslovnom aktivnošću.

- 5.6 Imalac licence će preduzeti sve što je u njegovoj moći da nijedan od njegovih suvlasnika direktno ili indirektno ne bude uključen u neku djelatnost ili dobrovoljno preuzme obavezu koja bi mogla da negativno utiče na sposobnost imaoaca licence da održi adekvatna materijalna sredstva i stručne sposobnosti zahtijevane ovom licencom, kako bi mogao da u skladu sa uslovima iz licence obavlja licenciranu djelatnost.

ČLAN 6 - FINANSIJSKO POSLOVANJE

- 6.1. Imalac licence će:
- imati odvojene račune za licenciranu djelatnost i dopunske aktivnosti i
 - prijaviti Agenciji sve bankarske račune koje posjeduje.
- 6.2. Imalac licence mora voditi računovodstvo i pripremati izvještaje tako da precizno prikazuju finansijsko poslovanje za:
- licenciranu djelatnost;
 - pojedinačne odvojene dopunske aktivnosti, i
 - njegovo ukupno poslovanje.
- 6.3. U vezi sa licenciranom djelatnošću i dopunskim aktivnostima pojedinačno, Imalac licence mora:
- voditi računovodstvo u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji (Sl.list RCG, br. 69/05), koje će saglasno Zakonu, biti vođeno kao za licenciranu djelatnost samostalnog preduzeća, i biti saglasno računovodstvenoj politici, postupcima i zahtjevima koji mogu biti određeni od strane Agencije;
 - uraditi godišnje (ili ako Agencija drugačije odredi i druge) izvještaje u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu, pripremljene na način da daju tačan prikaz prihoda, troškova, aktive, pasive i drugih bitnih podataka o licenciranoj djelatnosti i izvršiti njihovu reviziju, i
 - dostavljati Agenciji kopije računovodstvenih izvještaja zajedno sa izvještajima nezavisnih revizora, najkasnije u roku od šest mjeseci po isteku perioda na koji se izvještaji odnose.
- 6.4. Agencija može zahtijevati od Imaoca licence da dostavi računovodstvene podatke koji su sveobuhvatniji ili se razlikuju od onih koji se prema Zakonu o računovodstvu prikazuju u godišnjem izvještaju.
- 6.5. U slučajevima kada je prilikom izrade računovodstvenih izvještaja za određenu finansijsku godinu Imalac licence izmijenio osnovicu zaračunavanja ili razvrstavanje prihoda, troškova ili drugih vrijednosti, mora, ukoliko to od njega Agencija zatraži, uz pripremu računovodstvenih izvještaja na način predviđen ovom licencom, pripremiti računovodstveni izvještaj koji će odražavati izmijenjene računovodstvene principe za uporednu finansijsku godinu.

ČLAN 7 - POSLOVANJE SA SUVLASNICIMA

- 7.1. Imalac licence ne smije bez saglasnosti Agencije:
- zaključiti bilo kakav ugovor ili aranžman o nabavci roba ili pružanju usluga ili na drugi način poslovati sa bilo kojim od suvlasnika pod uslovima za njega povoljnijim u odnosu na treća lica, ili
 - praviti bilo kakvu drugu razliku u poslovanju u korist suvlasnika.

ČLAN 8 - KUPOVINA ROBA I OBEZBJEDJENJE USLUGA

- 8.1. Imalac licence je, u obavljanju licencirane djelatnosti, dužan da nabavlja robe i obezbjedjuje usluge za sopstvene potrebe po ekonomski najpovoljnijim uslovima, imajući u vidu sve bitne poslovne kriterijume uključujući, ali se ne ograničavajući, na cijenu, uspješnost, pouzdanost, kvalitet i isporuku.
- 8.2. Imalac licence ne smije pristrasno praviti razliku između snabdjevača robama i uslugama.
- 8.3. Stavovi 8.1 i 8.2 se ne odnose na kupovinu roba ili obezbjeđenje usluga čiji su uslovi nabavke propisani ovom licencom, Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija.

ČLAN 9 - UPRAVLJANJE RIZIKOM I OSIGURANJE

- 9.1. Imalac licence dužan je da, u skladu sa važećim zakonskim propisima, primijeni razumnu politiku u vezi sa upravljanjem rizikom i osiguranjem od rizika (uključujući i sopstveno osiguranje), povezanog sa licenciranom djelatnošću i svakom od odobrenih dopunskih aktivnosti.

ČLAN 10 - PRENOSIVOST LICENCE

- 10.1. Ova licenca je prenosiva samo uz pisano odobrenje Agencije.

ČLAN 11 - KONTROLA PROMJENE VLASNIŠTVA

- 11.1. Imalac licence je dužan da Agenciji prijavi svaku promjenu vlasništva koja pojedinačno ili zbirno, u odnosu na prethodnu prijavu, iznosi 5 ili više procenata, kao i svaku promjenu koja dovodi do povećanja pojedinačnog učešća u vlasništvu na 10 ili više procenata.

ČLAN 12 - OPOZIV LICENCE

- 12.1. Agencija može privremeno opozvati ovu licencu ako Imalac licence:
 - a. ne postupi po Nalogu za izvršenje u roku iz člana 21 Pravilnika o licencama;
 - b. ne plati godišnju naknadu za licencu u propisanom roku.
- 12.2. Agencija može opozvati licencu trajno u sljedećim slučajevima:
 - a. ako Imalac licence nakon završetka perioda privremenog opoziva ne otkloni razlog koji je do toga doveo, ili
 - b. ponovljenog kršenja osnovnih uslova licence, dokazane tehničke neopremljenosti, kadrovske neosposobljenosti ili finansijske nesposobnosti koja ugrožava bezbjednost ili operativnu, odnosno finansijsku održivost korisnika usluga, Imaoca licence, drugih imalaca licenci ili Agencije.
- 12.3. Izuzetno, Agencija može opozvati ovu licencu ako je kod Imaoca licence uveden stečajni postupak i to isključivo u cilju zaštite interesa korisnika usluga.
- 12.4. U slučaju privremenog oslobađanja od obavljanja licencirane djelatnosti ili opoziva licence, Agencija će imenovati pravno ili fizičko lice da vrši poslove Imaoca licence, u skladu sa članom 20 (4) Zakona.

ČLAN 13 - OTUĐIVANJE IMOVINE

- 13.1. Ukoliko imalac licence namjerava da proda, otuđi ili ustupi operativnu kontrolu nad bilo kojim dijelom imovine čija bruto knjigovodstvena vrijednost prelazi 100.000 EUR, dužan je da se najmanje dva mjeseca ranije obrati Agenciji sa zahtjevom radi dobijanja odobrenja. Imalac licence je takođe dužan da dostavi i sve dodatne informacije koje Agencija bude zahtijevala, a koje se odnose na predmetnu imovinu ili okolnosti namjeravanog otuđenja ili namjere lica koje se javlja sa predlogom da otkupi imovinu ili operativnu kontrolu nad njom.

ČLAN 14 - INFORMISANJE AGENCIJE

- 14.1. Imalac licence će do kraja juna tekuće godine dostaviti Agenciji izvještaj o radu za prethodnu, a do kraja tekuće godine dostaviti plan rada za narednu godinu. Plan i izvještaj moraju obuhvatiti tehničke, operativne, administrativne i finansijske aspekte licencirane djelatnosti.
- 14.2. Imalac licence je dužan da Agenciji dostavi sve ugovore sa drugim imalcima licenci, kupcima ili korisnicima usluga vezano za licenciranu djelatnost, osim ugovora sa kupcima energije kod kojih se snaga ne mjeri, kao i da pruži sva dodatna objašnjenja.
- 14.3. Imalac licence će Agenciji dostaviti sve tražene podatke i dokumenta, na način i u roku koji ona bude odredila.
- 14.4. Bez ograničavanja opštosti prethodnog stava ili drugih zahtjeva iz ove licence koji se odnose na pružanje informacija, Agencija može zahtijevati od Imalca licence da dostavi računovodstvene podatke koji su sveobuhvatniji ili se razlikuju od onih koji se prema Zakonu o računovodstvu prikazuju u godišnjem izvještaju.
- 14.5. Izuzetno, Imalac licence ne mora da pruža informacije ako bi time prekršio akt nadležnog suda.

ČLAN 15 - POVJERLJIVE INFORMACIJE

- 15.1. Imalac licence je dužan da obezbijedi da sve povjerljive informacije do kojih dodje u toku obavljanja licencirane djelatnosti budu:
- a. čuvane kao povjerljive, osim ako je to dopušteno ili zahtijevano od strane Agencije, ovom licencom, važećim zakonima i opštim aktima Agencije;
 - b. dostupne samo onim zaposlenim kojima su neophodne u svrhu obavljanja njihovih dužnosti u vezi sa licenciranom djelatnošću ili konsultantima i profesionalnim savjetnicima Imalca licence koji su se u pisanoj formi obavezali da će poštovati povjerljivost takvih informacija;
 - c. zaštićene od korišćenja u svrhe različite od onih za koje su pribavljene, i
 - d. zaštićene od zloupotrebe za sticanje komercijalne koristi u pribavljanju roba ili usluga van licencirane djelatnosti.
- 15.2. Imalac licence može od Agencije tražiti da, kao povjerljive, čuva informacije koje joj je dostavio.

- 15.3. Odredbe ovog člana ne mogu se tumačiti kao obaveza Imaoca licence ili Agencije da u tajnosti drže informacije koje postanu dostupne javnosti ne greškom ili postupkom Imaoca licence, Agencije ili osobe kojoj su informacije otkrivene.
- 15.4. Imalac licence može povjerljivu informaciju dostaviti sudu na njegov zahtjev.

ČLAN 16 - IZVJEŠTAVANJE O KRŠENJIMA

- 16.1. Imalac licence je dužan da prati uskladjenost svoje aktivnosti sa uslovima iz ove licence i izvještava Agenciju o svakom pojedinačnom slučaju kršenja, kao i da izvijesti Agenciju o svim okolnostima koje za ishod imaju, ili mogu imati, promjenu bilo kojeg od podataka u Zahtjevu za izdavanje licence.
- 16.2. Ukoliko Imalac licence sazna da je neki drugi Imalac licence prekršio uslove iz svoje licence ili Zakon, dužan je da o tome izvijesti Agenciju.
- 16.3. U slučaju iz prethodnog stava ovog člana, Imalac licence je dužan da dostavi Agenciji i sve raspoložive dodatne informacije koje ona bude zahtijevala.

ČLAN 17 - NAKNADE ZA LICENCU

- 17.1. Imalac licence je dužan da plaća naknade u skladu sa odlukom o utvrđivanju iznosa naknada za licence. Do donošenja odluke o utvrđivanju iznosa naknada za narednu godinu, primjenjuje se odluka iz prethodne godine.
- 17.2. Imalac licence je dužan da naknade iz prethodnog stava plati u roku koji je utvrđen Pravilnikom o licencama.

ČLAN 18 - IZMJENA LICENCE

- 18.1. Ova licenca može biti izmijenjena u skladu sa članom 20 Zakona i članom 15 Pravilnika o licencama.

ČLAN 19 - SPOROVI

- 19.1. Svi sporovi u vezi sa licencom, biće rješavani u skladu sa članom 17 Zakona.

ČLAN 20 - ANALIZA USKLAĐENOSTI

- 20.1. Imalac licence je dužan da uradi analizu uskladjenosti svojih aktivnosti sa uslovima iz ove licence, Tržišnim pravilima, Pomoćnim pravilima, kodeksima, standardima i drugim propisima koje donosi ili odobrava Agencija.
- 20.2. Analiza uskladjenosti izrađuje se jednom godišnje i to od strane stručnjaka Imaoca licence ili drugog stručnjaka imenovanog od strane Imaoca licence.
- 20.3. Rezultati analize usklađenosti dostavljaju se Agenciji neposredno po njenoj izradi.

ČLAN 21 - TARIFE

- 21.1. Ako Imalac licence želi da promijeni tarife, dužan je da, u skladu sa članom 18 Zakona, podnese zahtjev Agenciji da mu odobri promjenu, uzimajući u obzir Pravilnik o tarifama za električnu energiju koji je donijela Agencija.

ČLAN 22 - OBJAVLJIVANJE TARIFA

- 22.1. Imalac licence je obavezan da tarife za licenciranu djelatnost učini dostupnim javnosti i svakom pojedincu koji želi da s njima bude upoznat.

ČLAN 23 - PRISTUP RADI PROVJERE NA LICU MJESTA

- 23.1. Imalac licence je dužan da ovlašćenim predstavnicima Agencije omogući slobodan pristup na licu mjesta, radi prikupljanja informacija u vezi sa licenciranom djelatnošću.

ČLAN 24 - UČEŠĆE U RADU NA PROPISIMA

- 24.1. Imalac licence je dužan da po zahtjevu Agencije učestvuje u pripremi opštih akata, pravila, propisa i standarda sistema, kao i tržišta električne energije.

ČLAN 25 - SPROVOĐENJE LICENCE

- 25.1. Ukoliko je ovom licencom zahtijevano od imaooca licence da izvrši obavezu u ostavljenom roku, a on ne uspije da je izvrši, obaveza ostaje punovažna i izvršna i nakon tog roka, pri čemu to neće uticati na raspoloživa prava i pravna sredstva protiv Imaoca licence.
- 25.2. Agencija je ovlašćena da sprovodi kontrolu pridržavanja uslova iz ove licence, izmjenu, suspenziju i opoziv saglasno članu 20 st.(2) i (3) Zakona, kao i iniciranje pokretanja prekršajnog postupka iz člana 41 Zakona, na način definisan Pravilnikom o licencama.

ČLAN 26 - DOSTAVLJANJE DOKUMENTACIJE

- 26.1. Sva dokumenta, podaci ili druge informacije, koje shodno uslovima iz licence Imalac licence treba da dostavi Agenciji u pisanoj formi, mogu se dostaviti faksom ili elektronskim putem. U takvim slučajevima originalni dokumenti biće dostavljeni u roku koji odredi Agencija.

ČLAN 27 - SISTEM ZA PRUŽANJE USLUGA KORISNICIMA

- 27.1. Imalac licence je dužan da formira i primijeni sistem za pružanje usluga korisnicima koji će uključivati postupke dostavljanja računa, davanja odgovora na pitanja uključujući i kvalitet usluga, kao i brzo ispunjavanje naloga i zahtjeva. Imalac licence će dokument sa opisom ovog sistema podnijeti na odobrenje Agenciji u roku od 60 dana od dana izdavanja licence. Imalac licence je dužan i da sve izmjene ovog sistema dostavi Agenciji na odobrenje. Imalac licence je dužan da Agenciji dostavlja godišnje izvještaje o funkcionisanju ovog sistema.
- 27.2. Sistem iz prethodnog stava treba da obezbijedi da Imalac licence:
- a. posluje na način koji će osiguravati brzinu i preciznost u obavljanju transakcija;
 - b. utvrdi postupak za rješavanje žalbi;
 - c. sve usluge pruža uz maksimalnu primjenu savremene elektronske opreme;
 - d. priprema i javno oglašava održavanje periodičnih sastanaka sa predstavnicima korisnika, na kojima će se razmjenjivati mišljenja i informacije, razjašnjavati uzajamna prava i obaveze i razgovarati o podizanju nivoa usluga;

- e. preduzima mjere koje će olakšati pružanje usluga, i
- f. obezbijedi odgovarajući prostor gdje će se primati žalbe, pružati informacije, odgovarati na pitanja, iznositi zahtjevi, primati nalozi i/ ili plaćati računi.

ČLAN 28 – EVIDENCIJA PRIGOVORA

28.1. Imalac licence dužan je da:

- a. ustanovi sistem za primanje prijava o prekidima napajanja i pritužbi na kvalitet i pouzdanost u isporuci električne energije;
- b. ustanovi i uredno vodi poseban registar sa prijavama i pritužbama iz prethodnog stava, koji sadrži identitet podnosioca prigovora, vrstu prijave ili pritužbe, mjesto i vrijeme pojavljivanja kvara i vrijeme koje je bilo potrebno za postupanje po prigovoru ili za otklanjanje kvara, i
- c. dostavlja Agenciji detaljan mjesečni izvještaj o svim kvarovima i prekidima u pružanju usluga, njihovoj učestalosti i trajanju.

POGLAVLJE II – POSEBNI USLOVI

ČLAN 29 - LICENCIRANA DJELATNOST

- 29.1. Imalac licence će **djelatnost operatora tržišta** obavljati korišćenjem uređaja i opreme na teritoriji kako je navedeno u Poglavlju III, član 45.

ČLAN 30 - KOORDINACIJA SA OPERATOROM PRENOSNE MREŽE

- 30.1. Imalac licence će pri ispunjavanju obaveza iz ove licence sarađivati sa Operatorom prenosne mreže kako bi se:
- a. omogućilo da pojedinačno i zajedno ispune obaveze iz svojih licenci, Tržišnih pravila i Pomoćnih pravila;
 - b. izbjegla dvojna odgovornost, i
 - c. postigao neophodan nivo koordinisanja informacija, podataka, aktivnosti i planova upravljanja u cilju lakšeg izvršenja obaveza oba imaoća licenci.
- 30.2. Imalac licence i Operator prenosne mreže će pripremiti i dostaviti Agenciji na odobrenje sve procedure neophodne za realizaciju obaveza iz prethodnog stava.
- 30.3. Ukoliko Imalac licence neku obavezu iz licence uopšte ne izvrši ili je ne izvrši u skladu sa uslovima iz licence, Tržišnim pravilima ili Pomoćnim pravilima, dužan je da o tome odmah izvijesti Agenciju.

ČLAN 31 - OBAVEZE ZAKLJUČIVANJA UGOVORA

- 31.1. Imalac licence će sa drugim imaoćima licenci zaključiti sve komercijalne ugovore neophodne za funkcionisanje tržišta, preuzimajući pritom i sve komercijalne i operativne rizike koji iz tih ugovora proističu.
- 31.2. Imalac licence neće bez razloga odbiti da zaključi navedene ugovore sa bilo kojim imaoćem licence, ili ga na drugi način diskriminirati.
- 31.3. Ugovori iz stava 1 ovog člana (osim mogućih naslijeđenih ugovora koji su potpisani prije izdavanja ove licence) će po pravilu:
- a. biti sačinjeni tako da olakšaju prenos informacija o ponudama energije operatoru prenosne mreže u formi koja je u skladu sa Tržišnim pravilima;
 - b. sadržavati odredbe o ažuriranju i indeksiranju energetske troškova, i to na način da tokom cijelog perioda važenja ugovora cijena energije odražava troškove, i
 - c. uključiti odredbe o plaćanju koje su u skladu sa postupkom obračuna tržišnih sredstava i koje ne dovode do diskriminacije bilo kojeg imaoća licence za proizvodnju u pogledu prioriteta.

ČLAN 32 - OBAVEZE PREMA OPERATORU PRENOSNE MREŽE

- 32.1. Imalac licence će omogućiti Operatoru prenosne mreže tehničko upravljanje mrežom i ugovaranje pomoćnih usluga sa imalcima licenci za proizvodnju ili sa drugim učesnicima na tržištu.
- 32.2. Imalac licence će Operatoru prenosne mreže obezbijediti sve potrebne informacije u realnom vremenu i omogućiti mu angažovanje proizvođača energije sa kojima ima sklopljene ugovore.
- 32.3. Imalac licence će pomagati Operatoru prenosne mreže da sačini programe i obavlja dispečing sa najmanjim troškovima kroz blagovremeno i adekvatno pružanje svih relevantnih informacija sadržanih u ugovorima o kupoprodaji energije, kao i kroz pružanje svih drugih informacija koje zatraži Operator prenosne mreže kako bi mu se omogućilo da izvrši svoje obaveze iz licence.

ČLAN 33 – POSTUPAK PORAVNANJA VELEPRODAJE

- 33.1. Imalac licence je obavezan da obezbijedi uspostavljanje i primjenu postupka finansijskog poravnanja veleprodaje po Tržišnim pravilima.
- 33.2. Imalac licence će u koordinaciji sa Operatorom prenosne mreže na najefikasniji i najprecizniji način obezbjeđivati podatke u realnom vremenu za finansijsko poravnanje veleprodaje.

ČLAN 34 - OBAVEZA OBRAČUNA TRŽIŠNIH SREDSTAVA

- 34.1. Imalac licence će uraditi i podnijeti Agenciji na odobrenje Pravilnik za obračun međusobnih potraživanja i dugovanja na tržištu, usklađen sa Tržišnim pravilima, koji ne diskriminiše grupe učesnika na tržištu niti učesnike pojedinačno.
- 34.2. Imalac licence je obavezan da se pridržava odobrenog propisa iz stava 1 ovog člana.

ČLAN 35 – OBAVEZA NEDISKRIMINATORNOG PRUŽANJA USLUGA

- 35.1. Imalac licence će svim učesnicima na tržištu obezbijediti nediskriminatorni pristup svim uslugama i prema njima ispuniti sve obaveze iz ove licence.

ČLAN 36 – KOORDINACIJA PLANIRANJA ODRŽAVANJA

- 36.1. Imalac licence će pomagati Operatoru prenosne mreže pri planiranju rasporeda održavanja proizvodnih i prenosnih postrojenja. Između ostalog, Imalac licence će obezbijediti i sve relevantne podatke iz ugovora o nabavci energije koji mogu biti potrebni za izradu navedenog plana održavanja.

ČLAN 37 – SIGURNOST I POUZDANOST SISTEMA

- 37.1. Imalac licence će, na zahtjev Operatora prenosne mreže, pokrenuti tendersku proceduru (ako je neophodno), pregovarati i zaključiti ugovore kojima treba da se omogući pouzdan rad elektroenergetskog sistema.

37.2. Ovakvi ugovori mogu uključivati (ali se ne ograničavajući na):

- a. izričitu obavezu za proizvodna postrojenja od kojih se zahtijeva da rade u određenom režimu radi održavanja pouzdanosti rada sistema, i
- b. pomoćne usluge koje treba obezbijediti, pored onih koje su obezbijeđene prethodnim ugovorima.

37.3. Bilo koji ugovor zaključen po prethodnoj odredbi biće urađen na način da olakša pravilno izvršenje Tržišnih pravila.

ČLAN 38 – PRIPREMA ZA VANREDNE SITUACIJE

38.1. Imalac licence će preduzeti sve aktivnosti koje se realno od njega mogu zahtijevati, a koje se odnose na rješavanje vanrednih situacija i poremećaja rada elektroenergetskog sistema, a u okviru toga i odgovarajuće vježbe i provjere za postupanje u tim situacijama. Ove aktivnosti moraju biti usklađene sa ostalim imalcima licenci.

38.2. Imalac licence će pripremiti i primijeniti sve neophodne procedure u cilju obezbjeđenja što veće sigurnosti i neprekidnog rada elektroenergetskog sistema u slučaju poremećaja, uzimajući u obzir odredbe Tržišnih pravila, Pomoćnih pravila, kodeksa, standarda i drugih propisa koje donosi ili odobrava Agencija.

ČLAN 39 – MEĐUNARODNE OBAVEZE

39.1. Imalac licence će informisati Agenciju o aktivnostima u međunarodnim organizacijama vezanim za svoju licenciranu djelatnost i učiniti dostupnim javnosti sav relevantni material, ukoliko se ne radi o povjerljivim informacijama.

ČLAN 40 – OBAVEZA PODNOŠENJA PREDLOGA TRŽIŠNIH PRAVILA

40.1. Shodno odredbama člana 29 (5) Zakona, Imalac licence će u roku 90 dana od početka važenja ove licence, podnijeti predlog Tržišnih pravila Agenciji na odobrenje.

40.2. Imalac licence ne može izvršiti bilo kakvu promjenu tržišnih pravila bez odobrenja Agencije.

ČLAN 41 – OBAVEZE UČEŠĆA U PRIPREMI TRANZICIJE TRŽIŠTA

41.1. Od datuma kojeg utvrdi Agencija, Imalac licence će biti spreman da olakša promjene u djelovanju veleprodajnog tržišta i punu konkurenciju u snabdijevanju.

41.2. Imalac licence će do datuma kojeg utvrdi Agencija, razviti i podesiti neophodne sisteme, procedure prenosa podataka, ugovore o korišćenju sistema, nabaviti, isprobati i staviti u funkciju opremu i uređaje neophodne za funkcionisanje konkurentnog tržišta.

ČLAN 42 – NAKNADA ZA USLUGE OPERATORA TRŽIŠTA

42.1. Imalac licence će za obavljanje licencirane djelatnosti naplaćivati naknadu koja se utvrđuje na osnovu Pravilnika o tarifama za električnu energiju, kojeg je donijela Agencija.

42.2. Zahtjev za odobravanje naknade, Imalac licence će dostaviti Agenciji četiri mjeseca prije zahtijevanog dana početka primjene. Agencija će odlučiti po zahtjevu u roku od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva.

POGLAVLJE III – POSEBNE ODREDBE ZA IMAOCA LICENCE

ČLAN 43 – PODRUČJE OPSLUŽIVANJA

- 43.1. Imalac licence će djelatnost operatora tržišta električne energije obavljati za potrebe tržišta u Crnoj Gori.
- 43.2. Imalac licence će koristiti dio opreme, uređaja i telekomunikacionih sistema navedenih i detaljno definisanih u dokumentaciji koju je, uz zahtjev za izdavanje licence, dostavio na posebnom obrascu - Dodatak F.
- 43.3. Po jedan primjerak dokumentacije na osnovu koje je izdata ova licenca nalazi se kod Agencije i kod Imaoca licence.

ČLAN 44 – BROJ PRIMJERAKA

- 44.1. Ova licenca se izdaje podnosiocu zahtjeva u jednom primjerku.